

FAMILIA

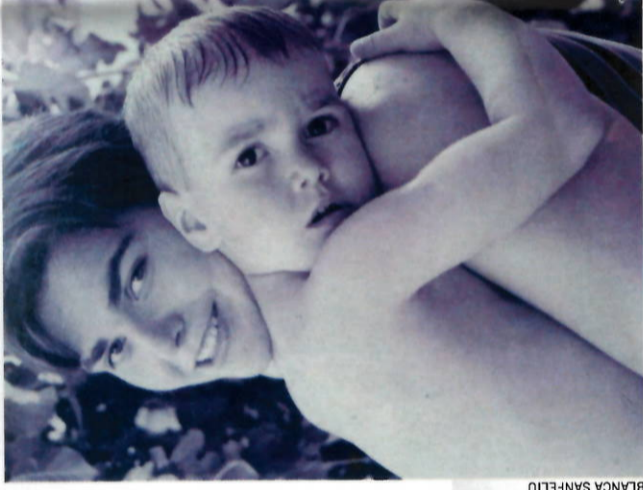
La lluita de les mares soles

Sempre hi ha hagut dones que han lluitat soles per tirar endavant la seua família, sovint en un entorn hostil pel fet d'anar a contracorrent. Avui cada vegada són més les noies que, per una o altra raó, es troben amb el repte de criar els seus fills sense parella, un model de família que planteja reptes i complicitats particulars.

Per **JAUME BARRULL CASTELLVÍ**

Ningú posa en dubte que la família tradicional existeix, també és cert que cada societat ha desenvolupat el seu model, el qual ha canviat al llarg de la història perquè malgrat alguns hi vulguin veure una imposició divina o una llei natural no deixa de ser un pacte social. Al nostre país seria la formada per un pare, una mare i una quantitat de canalla que ha anat variant segons l'època i la classe social. Aquesta no només és la família més habitual sinó que durant segles també ha sigut l'única possible des del punt de vista legal. Les autoritats han tendit a negar les alternatives i a silenciar-les, assenyalant i perseguint aquelles persones que sortien de la norma. El diavorci no fa tants anys que és legal a Espanya i la regulació de les parelles homosexuals per tal que puguin tenir fills, adoptar-ne i compartir-ne la custòdia és molt recent. Les famílies monoparentals, generalment formades per dones, han existit sempre i sempre se les havia mirat amb recel. És ara, quan la societat està trencant tabús, que les parelles no estan obligades a conviure per sempre i la ciència ofereix moltes opcions en la reproducció assistida, que moltes dones soles han fet un pas endavant per ser mares en solitari.

BLANCA SANFELIU

BLANCA I MARTÍ. Entre una foto i l'altra han passat quinze anys.

BLANCA SANFELIU

Segons la Generalitat de Catalunya, una família monoparental és aquella formada per una persona adulta que té al seu càrrec un o més menors de 21 anys (26 si estudien). Les casuístiques per les quals una persona es troba sola amb la responsabilitat de tirar endavant una, dues o tres criatures són molt diverses. Algunes poden haver tingut els fills en un projecte compartit i quedar-se soles perquè la parella ha mort o senzillament ha trencat la relació o marxat. El mite del pare que va sortir a buscar tabac i no va tornar, vaja. D'altres poden ser noies que s'han quedat embarassades en una aventura d'una nit i han arribat a la conclusió que és l'última oportunitat per ser mares; de sobte s'han vist valentes per intentar-ho o senzillament no contemplen com a viable la interrupció de l'embaràs. En el ventall de possibilitats no hi falten les que han anat a buscar la gestació a una clínica especialitzada, una opció que cada vegada és més habitual, tant en parelles que tenen problemes de fertilitat com en dones soles. L'adopció és, a grans trets, l'altre camí que moltes persones han escollit per formar una família monoparental; un camí llarg i costós que temps enrere potser era l'únic i avui en dia, amb els avenços de la ciència, està perdent força.

La maternitat en solitari ha estat repudiada durant segles com una falta que sortia de la norma, fins i tot les vídues han passat històricament moltes penúries si no aconseguien tornar-se a casar; ja no parlem de les mares solteres sense

La ciència reproductiva està donant unes opcions de maternitat a les dones que fa només trenta anys eren impensables

pare conegut o reconegut. Per sort avui ja no és una opció que les dones hagin de viure en els marges de la societat. En l'actualitat una dona sola amb els seus fills ja no desperta suspicàcies, sobretot als pobles grans i les ciutats. Fa vint anys i a un poble petit com Sidamon, que una noia decidís ser mare en solitari era una raresa. La Blanca Sanfeliu tenia el suport de la família, que a la feina em posarien facilitats i que les amigues estarien al meu costat". La Blanca és l'única de totes les pro-

JUGAR. La Mercè baixa sempre que pot amb la seua filla a la plaça per esbargir-se.

tagonistes del reportatge que ho ha parlat amb el seu fill perquè aquest ja és gran. "No estava segura què em diria, però el Martí em va animar a sortir al reportatge perquè tothom veïes que no tenim res a amagar ni res del qual ens haguem de penedir", explica la Blanca.

La societat evolucionaria i, encara que segur que hi ha gent que malpensa o fa judicis morals sobre la vida dels altres, també és cert que les dones que han decidit participar en aquest reportatge no se

senten jutjades ni tenen la impressió que ningú les miri amb condescència. "Molta gent em diu que sóc molt valenta, sobretot els que tenen canalla i saben què significa realment pujar dues criatures; la realitat és que el dia a dia no deixa temps per a lamentacions perquè has de matinar, anar a escola, dutxar-se i tot el que faci falta cada matí", reconeix la Noe Boldú. Ella és de Penelles i viu a Balaguer amb els seus dos fills, un nen de vuit i una nena

LOGÍSTICA. La Geòrgia i la seua filla Emma dinen a casa dels padrins cada dia entre setmana.

TRIBU. La Mònica i totes les mares que criten en solitari compten amb el suport de la família.

Històricament sempre hi ha hagut dones que han criat soles els seus fills, el que no passava és que fos una decisió voluntària

de sis anys. "Jo sempre havia estat una persona dispersa i desorganitzada; això va canviar quan la realitat em va fer evident que el dia continuava tenint vint-i-quatre hores i les noves prioritats de la maternitat es van imposar sobre coses que fins aleshores em pensava que eren importants. Això passa sobretot entre setmana, que els horaris van millorant i tampoc no podem deixar de treballar".

La Georgina Peroy és de Lleida i va decidir ser mare quan s'acostaven els quaranta: "El Jaume encara no té tres anys i es desperta cada nit. Aquí no hi ha treva, no hi ha ningú més amb qui compartir-ho i fer torns alhora d'aixecar-se a mitjanit; però tampoc em queixo perquè tot el que estic vivint amb ell és el més bonic que m'ha passat a la vida. Abans de fer el pas potsser vaig dub-

tar si no era injust per al meu fill que no tingués la referència d'una figura paterna. Després vaig arribar a la conclusió que era un neguit que sorgia per la pròpia experiència personal, d'haver estat una nena molt unida al meu pare. Això no implicava que tots els homes exercissin la paternitat de la mateixa manera, per tant el que havia de tenir en compte és que els seus referents fossin positius".

El fet que la societat no miri de reüll les dones que estan soles amb els seus fills també és gràcies a les que han trencat els tòpics amb el seu dia a dia. "La lluita per la igualtat de la dona i l'empoderament són molt importants per prendre aquestes decisions", raona la Mónica Sánchez, de Lleida. "Quan era més jove tenia més interioritzats els models tradicionals: buscar una

DADES ESTADÍSTIQUES

Nou de cada deu famílies monoparentals són dones

La Generalitat de Catalunya no més registra dades de famílies monoparentals des del 2016. Aleshores a la demarcació de Lleida n'hi havia 2.383, de les quals el 92% estaven formades per dones. Les últimes dades publicades són del segon trimestre de l'any passat i el número de famílies monoparentals registrades a Lleida era de 2.999. En tres anys el número de famílies formades per un home com a figura de referència ha passat del 8 a l'11%. Tot i l'augment, els homes son minoria. La

majoria d'aquestes famílies estan formades per una persona adulta i una criatura (el 54%), mentre que les de dos infants o més són el 32%. La resta tenen tres o més fills.

Aquestes dades són orientatives de la realitat perquè no compten totes aquelles famílies que no han fet el pas d'incorporar-se al registre oficial. Tampoc hi són aquelles que legalment viuen situacions derivades d'una separació, amb custòdia total o compartida, i que a la pràctica funcionen i viuen com una unitat familiar monoparental perquè la parella, pare o mare de la criatura, no es fa càrrec de les seues responsabilitats.

PK HERE

parella i després tenir fills. El feminisme també ha servit perquè les dones prenguem consciència que no sempre necessitem d'un home per fer les coses i que també es poden buscar i trobar altres referents per sortir dels clàssics”.

Referents en plural, perquè les famílies monoparentals sovint alleugen les dificultats perquè tenen una xarxa, una tribu. “Sense els padrins, els meus pares; la criança de l'Emma seria més complicada. Una de les coses que he descobert en aquest sentit és que el suport de la família és gairebé imprescindible”, explica la Geòrgia Cabrero, de Bellpuig. Aquesta és una de les constants de les dones que han volgut participar en aquest reportatge: la importància de les seues mares,

El suport de la família i l'entorn més proper és molt important en el dia a dia d'una societat

del suport incondicional dels padrins. “És clar que si tens una filla no tens cap altra sortida que tirar endavant, però l'ajuda dels meus pares ha estat clau perquè la logística del dia a dia no és fàcil”.

Històricament les dones que havien de criar soles els seus fills ho feien a contracorrent, la societat patriarcal empenyia les mares a les tasques domèstiques i la dependència econòmica dels marits. Avui en dia elles s'han incorporat al mercat de treball i, encara que socialment no s'ha assolit la igualtat, això ha donat una llibertat econòmica que en molts casos ha estat clau per tirar endavant el projecte.

Temps i diners, al final la logística del dia a dia sovint està condicionada per aquestes dues vari-

SORTIR. La logística no és excusa perquè la Noe faci tantes coses com pugui amb els fills.

NOE BOLDU

EDU BEAUS

ables. Dues persones tendeixen a tenir més temps que una de sola i, si els dos treballen, dos sous acostumen a sumar més que no pas un de sol. “Com que sempre havia volgut ser mare no em feia por la feina que pogués suposar, sabia que amb el suport de la meua mare me'n sortiria i seria molt gratificant”, explica la Mercè Jou, de Lleida. “El que a mi pots ser em feia respecte era el tema econòmic. Abans de fer el pas vaig haver de fer números per comprovar que era viable, que podria donar-li tot allò que em semblava important per a la meua filla. Una vegada vaig fer números i sortia, la resta no em preocupava excessivament perquè sabia que tenia tot el suport de la meua mare”.

Tenir fills és començar a patir, un neguit variable segons el caràcter i les circumstàncies i, alhora,

una amenaça sempre latent. Hi ha parelles que no tenen cap interès per passar per l'altar de l'església i alhora pensen que arreglar els papers és important. No són contractes per amor sinó per la mort, per si passa res a un dels dos conyuges. Hi ha una de les preguntes que totes les mares algun dia es fan: si a mi em passa res, què passarà amb les criatures?

“Aquesta no és una situació amb la qual faci molta gràcia pensar-hi, però és veritat que en pensar-hi tor-

L'empoderament de les dones i la seua integració al mercat de treball ha fet que moltes noies es plantegin ser mares soles

nes a la família, a la gent que saps que és a la vora”, explica la Mònica. Ho diu mentre juga amb el seu fill Leo, que encara no té edat de preguntar-se per allò que alguns altres nens en diuen papa. “Quan arribi senzillament li explicaré que ell té mare, padrins i moltes cosines i tietes”, raona, “aquest tipus de tabús fa molt temps que jo i el meu entorn, que és el que m'importa, els hem superat”.

“El que compta de veres és la gent que et protegeix, educa i estima, la que està a la teua vora i que no et falla. Si són un pare i una mare està molt bé; si dos pares o dos mares també, i si és un pare o una mare sola, doncs no passa res”, raona la Geòrgia de Bellpuig mentre mira el rellotge. Hem d'acabar l'entrevista, ha de marxar, ha d'anar a recollir la nena a l'escola.

COMPLICITAT. El vincle que s'estableix entre la mare i el fill és molt intens perquè són l'única referència.